

СЕКЦІЯ 1

Економіко-управлінські аспекти трансформації та інноваційного розвитку соціально-економічних систем у контексті підвищення енергетичної безпеки держави в умовах глобалізації

УДК 338. 24

У. Я. Андрусів, к.е.н., доцент

Т. П. Кулик, асистент

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНІ РЕСУРСИ В КОНТЕКСТІ ПІДВИЩЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

В умовах глобалізації національної економіки паливно-енергетичні ресурси відіграють домінуючу роль, адже ресурси – це головне багатство нашої країни. Виходячи із сьогодення, ми спостерігаємо підвищення залежності соціально-економічного розвитку від забезпеченості паливно-енергетичними ресурсами, що в свою чергу зумовлює необхідність удосконалення наукових основ творення енергетичної політики та енергетичної безпеки національної економіки.

На основі проведених досліджень [1, 2] можемо виокремити наступні складові моделі формування і використання паливно-енергетичних ресурсів: форма власності й засновані на ній форми господарювання; саморегульований ринковий механізм державного регулювання; централізація і децентралізація системи управління; конкуренція і монополізм; лібералізованість та соціальна спрямованість; інноваційно-інвестиційна, екологічна зорієнтованість і економічна ефективність; стратегічні резерви обсягів виробництва власних енергетичних ресурсів та імпорту. Зазначені складові характеризуються тісними взаємовпливами та зв'язками й обумовлюються тенденціями трансформаційних процесів у національній економіці.

Виходячи з результатів моделі [2] формування і використання паливно-енергетичних ресурсів, ми можемо встановити її змішаний тип та визначити найбільш важливі важелі й інструменти структурної перебудови [2, 3, 4]: здешевлення та збільшення обсягів інвестиційних і кредитних ресурсів; спрощення митних процедур при імпорті інноваційних продуктів для впровадження підприємствами паливно-енергетичного комплексу; поліпшення інвестиційного клімату; нівелювання впливу органів влади й спрощення процедур дозвільної системи для стимулювання реалізації інвестиційних проєктів щодо розвідки та експлуатації родовищ вуглеводнів; прозорість відносин власності у природокористуванні; послаблення податкового тиску на нафтогазову і вугільну промисловість за рахунок оптимізації рентних платежів за надкористування; усунення нелегальних схем експорту вуглеводнів й умов виникнення надприбутків у суб'єктів господарювання від експорту сировини та напівфабрикатів шляхом пільгового оподаткування; оптимізація організаційно-

виробничої структури підприємств ПЕК; державне фінансування та надання гарантій за кредитами під інвестиційні проекти щодо розвідки та експлуатації родовищ вуглеводнів; залучення іноземних інвестицій у нафтогазову промисловість та у виробництво біопалив; стимулювання створення інноваційних підприємств із замкнутим циклом дорозвідки, видобування, транспортування та первинної переробки вуглеводнів; спрощення доступу до геологічної інформації; встановлення для інвесторів нормативів капіталовкладень у модернізацію та технологічне переоснащення підприємств ПЕК; створення перспективних планів освоєння покладів вуглеводнів та розвитку нафтогазової промисловості; стимулювання енергозбереження; звільнення від оподаткування інвестицій у використання відновлюваних джерел енергії; надання пільгових кредитів для впровадження технологій з використання вторинних паливно-енергетичних ресурсів; якісне оновлення основних засобів паливно-енергетичного комплексу тощо.

Виходячи з вище сказаного, для забезпечення ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів доцільно запропонувати необхідні угодження заходів і методів раціонального використання енергоресурсів за допомогою розроблення цільових програм енергозбереження та ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів за узагальненими напрямками: удосконалення законодавства та системи стандартизації у сфері енергоефективності, відновлюваних джерел та альтернативних видів енергії; оптимізація структури енергетичного балансу держави, заміщення традиційних енергоресурсів іншими видами, у тому числі, отриманими з відновлюваних джерел енергії, альтернативними видами палив чи вторинними енергоресурсами; зменшення обсягу технологічних витрат і невиробничих втрат енергоресурсів у результаті модернізації обладнання, впровадження сучасних енергоефективних технологій, удосконалення системи державного управління та популяризації енергоефективності.

Список посилань на джерела

1. Андрусів У. Я. Ринок енергоресурсів: стан, проблеми та перспективи / У. Я. Андрусів // Економіко-культурологічне позиціонування України в світовому глобалізованому просторі: матеріали І міжнар. наук.-прак. конф., 15–19 лютого 2016 р. – м. Ліптовський Ян, Словаччина, 2016. – С. 8–10.
2. Мазур І. М. Формування організаційно-економічного механізму забезпечення енергетичної безпеки національної економіки [Текст] : автореферат дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.03 – економіка та управління національним господарством : захист 29.09.2015 / Мазур Ірина Михайлівна ; КНУТД. – К. : КНУТД, 2015. – 40 с.
3. Survey of Energy Resources / World Energy Council, 2014.
4. Energy, Electricity and Nuclear Power for the period up to 2030 / International Atomic Energy Agency, 2010.